Ministerie van Justitie en Veiligheid

Aan de Minister van Justitie en Veiligheid

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Straf-en Sanctierecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
14 oktober 2026

Projectnaam

Onze referentie
8146166

Dossiernummer
4894300

Afstemming met
DGRR/AIRS, BZ

Bijlage(n)
2

nota

Nota n.a.v. het verslag Goedkeuring van het Uitleveringsverdrag met Marokko (36688)

1. Aanleiding

De Vaste commissie van Justitie en Veiligheid van de Eerste Kamer bracht op 14 juli jl. verslag uit over het voorstel van Rijkswet tot goedkeuring van het op 18 december 2023 te Rabat tot stand gekomen Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Marokko inzake uitlevering (Trb. 2024, 1). De in het verslag gestelde vragen zijn in de nota naar aanleiding van het verslag beantwoord.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met de nota naar aanleiding van het verslag bij bovenstaand voorstel van Rijkswet en aanbieding daarvan aan de Eerste Kamer.

3. Kernpunten

Voor het verslag is inbreng geleverd door de leden van de fractie van PRO (voorheen GroenLinks-PvdA), mede namens de fracties van D66, de Partij voor de Dieren (PvdD) en de ChristenUnie. De vragen zijn op hoofdlijnen terug te voeren op twee onderwerpen:
1. de weigeringsgrond van een discriminatoire vervolging en de daarbij te hanteren toets, en
2. de mogelijke tenuitvoerlegging in Marokko van een levenslange gevangenisstraf, ter vervanging van de doodstraf.
Zie over de inhoud van de nota naar aanleiding van het verslag verder paragraaf 4.2 van deze beslisnota.

4. Toelichting

Op 18 december 2023 is te Rabat een uitleveringsverdrag tot stand gekomen tussen het Koninkrijk en Marokko. Met behulp van dit verdrag wordt de samenwerking in de strijd tegen internationale (drugs)criminaliteit verder versterkt. Het verdrag maakt uitlevering van personen mogelijk voor strafvervolging en voor de tenuitvoerlegging van een reeds opgelegde vrijheidsstraf.

4.1. Politieke context

Het voorstel van Rijkswet tot goedkeuring van het verdrag werd op 9 juni 2026 met ruime meerderheid aangenomen door de Tweede Kamer (voor stemden: SP, 50PLUS, PRO, D66, Volt, CDA, VVD, SGP, ChristenUnie, JA21, BBB, Lid-Keijzer, Groep-Markuszower, PVV en FVD; tegen: PvdD en DENK).

Cluster secretaris-generaal
Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Straf-en Sanctierecht

Datum
14 oktober 2026

Onze referentie
8146166

De leden van de fracties van PRO, D66, PvdD en de ChristenUnie geven in het verslag aan het doel van het verdrag te onderschrijven.

Het Marokkaanse Parlement heeft het verdrag al aangenomen, maar of dit ook al is voorgelegd aan de Ministerraad en aan de Koning, is niet bekend. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft van de Marokkaanse autoriteiten in ieder geval nog geen ratificatie ontvangen.

4.2. Juridische overwegingen

De vragen van voornoemde leden zijn zoals hiervoor al opgemerkt op hoofdlijnen terug te voeren op 2 hoofdthema's: de geboden bescherming bij een discriminatoire vervolging en de tenuitvoerlegging van een levenslange gevangenisstraf in Marokko ter vervanging van de doodstraf.

4.2.1. *Bescherming bij een discriminatoire vervolging*

Naar aanleiding van de vragen wordt gemotiveerd uiteengezet dat het onderhavige uitleveringsverdrag met Marokko dezelfde mate van bescherming biedt tegen een discriminatoire vervolging als onder de Uitleveringswet en andere verdragen het geval is. Daarbij wordt in het bijzonder aandacht besteed aan de discriminatiegrond seksuele gerichtheid, de toetsingsmaatstaf en aan de wijze waarop uitvoering zal worden gegeven aan de motie-Mohandis (Kamerstukken II 2025/26, 36688, nr. 11). Enkele belangrijke punten in dit kader zijn:

- De bescherming tegen uitlevering in het geval van een mogelijke discriminatoire vervolging wordt op meerdere momenten en door verschillende actoren (Minister en rechter) getoetst. De opgeëiste persoon wordt daarbij in de gelegenheid gesteld om relevante feiten en omstandigheden naar voren te brengen.
- Bij een discriminatoire vervolging op de gronden ras, godsdienst, nationaliteit of politieke gezindheid wordt het uitleveringsverzoek geweigerd op grond van de imperatieve weigeringsgrond van artikel 3, eerste lid, onder b, van het verdrag. In geval van een andere discriminatiegrond, waaronder seksuele gerichtheid, wordt geweigerd op grond van de humanitaire exceptie van artikel 3, tweede lid, onder e, van het verdrag. Deze weigeringsgrond wordt op dit punt door Nederland imperatief toegepast aangezien artikel 10, eerste lid, van de Uitleveringswet hier geldt als een aanvullende maatstaf. De mate van bescherming die zo wordt geboden is daardoor gelijk.
- De toetsingsmaatstaf 'ernstige redenen' uit het verdrag en 'gegrond vermoeden' uit de Uitleveringswet, zijn beide vertalingen van de Franse term 'des raisons sérieuses de croire' en een inhoudelijk verschil is niet beoogd. In de uitvoeringspraktijk zal 'gegrond vermoeden' gehanteerd worden.
- De motie Mohandis roept ertoe op om niet uit te leveren bij 'aanwijzingen' van een politieke vervolging. Deze motie is in lijn met de bestaande uitleveringspraktijk. Bij elk uitleveringsverzoek wordt bezien of er aanwijzingen zijn voor een politieke vervolging en wordt getoetst aan de weigeringsgronden politieke delicten en discriminatoire vervolging wegens politieke gezindheid. Leveren de aanwijzingen op zichzelf, of in samenhang met nadere informatie, het gegronde vermoeden op van een politieke of discriminatoire vervolging, dan wordt het uitleveringsverzoek afgewezen. Deze toets past binnen het verdrag.

Cluster secretaris-generaal
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Straf-en Sanctierecht

Datum
14 oktober 2026

Onze referentie
8146166

2. *Tenuitvoerlegging van een levenslange gevangenisstraf ter vervanging van de doodstraf*
Marokko kent de doodstraf nog, al zijn de eisen voor het kunnen opleggen van die straf in 2025 aangescherpt (rechterlijke unanimiteit in plaats van een meerderheid) en is sinds 1993 feitelijk sprake van een uitvoeringsmoratorium. Om te voorkomen dat Nederland door uitlevering aan die straf zou meewerken, kent het verdrag een voorziening op grond waarvan de doodstraf bij veroordeling na uitlevering van rechtswege wordt vervangen door de maximale straf die in Nederland op het delict staat (artikel 5 van het verdrag). Toepassing hiervan kan leiden tot de tenuitvoerlegging van een levenslange gevangenisstraf in Marokko.

Naar aanleiding van vragen van deze leden over de conformiteit van dit laatste met het EVRM wordt in de nota naar aanleiding van het verslag de richtinggevende uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in de zaak *Sanchez Sanchez* besproken. Het EHRM heeft hierin een op de uitleveringsprocedure toegespitste, getrapte toets toegepast, waarbij aan de herbeoordelingsprocedure in de verzoekende staat beperktere eisen worden gesteld dan in de nationale context het geval is. De procedurele eisen die bij een nationale tenuitvoerlegging aan het vereiste herbeoordelingsmechanisme worden gesteld, gelden bij uitlevering uitdrukkelijk niet. Zo wordt straffeloosheid voor ernstige misdrijven voorkomen. De toets houdt het volgende in:
1. Heeft de opgeëiste persoon aannemelijk gemaakt dat er een reëel risico bestaat dat hem bij veroordeling na uitlevering een levenslange gevangenisstraf zonder vervroegde invrijheidstelling zal worden opgelegd?
2. Beschikt de verzoekende staat over een herbeoordelingsmechanisme? Dat kan bijvoorbeeld een politieke gratieprocedure door een president of koning zijn of een mogelijkheid tot strafvermindering wegens uitzonderlijk goed gedrag.
Gelet op dit toetsingskader en het gegeven dat Marokko een structureel stelsel van Koninklijke Gratie kent, is er geen reden om aan te nemen dat de voorziening van artikel 5 van het verdrag niet zou voldoen aan het EVRM.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1. Toelichting
De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.